

Også her vil det være et spørsmål om smak og behag, og disse refererer ikke til noen moralske fakta. Taliban «likte» å skyte Malala i hodet. Jeg likte ikke at hun ble skutt. Ingen av oss har rett. Hvis nihilisten har rett i sin oppfatning av at moralske utsagn er smaksdommer, så er all moral egentlig ubegrunnet synsing, og all reell diskusjon hvor vi ved hjelp av argumenter kan komme frem til enighet, er umulig.

Kulturrelativismen: Alle normer er relative til den kulturen de tilhører. Det finnes ingen objektive normer

Langt fra alle er enig med nihilisten i hvordan moralutsagn skal forstås. Ta utsagnet «Det er rett å kjøre på høyre side av veien». Hvorfor er det riktig? Det er vel at staten i Norge på et eller annet tidspunkt bestemte at vi skulle ha høyrekjøring. Det er altså en konvensjon, i betydning en vedtatt eller alminnelig anerkjent norm. Kanskje er moralske oppfatninger konvensjoner eller hevdvunne skikker? Det er rett å kjøre på *venstre* side av veien i England. Kjører du på høyre side av veien, blir du nok raskt møtt med sinte tilrop og forargede blikk, altså moralsk fordømmelse. At moralske normer er et resultat av konvensjoner, er nettopp **kulturrelativismens** standpunkt (Harman, 2000; Sumner, 2008; Benedict, 1934).

Kulturrelativisme: Variant av etisk relativisme som hevder at normers gyldighet er relative til den kulturen de tilhører.

Kulturrelativismen har et empirisk grunnlag i observasjonen av at normer varierer fra kultur til kultur. Dette faktumet forklares med en metaetisk oppfatning av hva som er moralens status. Moral er

konvensjoner, og moralutsagn er dermed sanne i den grad de stemmer overens med konvensjonen. Men kulturrelativismen trekker også et normativt krav ut ifra dette. Ettersom det ikke finnes et objektivt grunnlag for moralen, har vi ikke noe grunnlag for å kritisere andre kulturers normer (Sumner, 2008). Derfor bør vi akseptere at andre kulturer har andre normer enn oss. Vi må være tolerante.

Kravet om toleranse er et prisverdig trekk ved kulturrelativismen. Vi bør akseptere andres moralske oppfatninger. Spørsmålet er imidlertid om vi bør akseptere *alle* andre normer, eller om det finnes en grense for hva en bør vise toleranse overfor. Dette er det samme som å spørre om det finnes en målestokk uavhengig av den enkelte kulturen som vi kan bedømme normer og moralsk praksis ut ifra.

En god del normer vi har i samfunnet, er et resultat av konvensjon eller tradisjon. Men kan dette virkelig gjelde alle våre moralske oppfatninger? Kunne vi ha bestemt oss for at slaveri igjen skulle være tillatt, og så var dette moralsk helt i orden, på samme måte som at svenskene i 1967 gikk over fra å kjøre på venstre side av veien til å kjøre på høyre side? Kulturrelativismen innebærer at *alle* normer og moralske oppfatninger er et resultat av konvensjon eller skikk og bruk. Derfor kan ingen kritiseres (Sumner, 2008).

Er argumentene for kulturrelativismen holdbare?

Kulturrelativismen foretar en slutning fra det faktum at normer varierer fra samfunn til samfunn, til at disse normene er relative, det vil si at det ikke finnes noe objektivt eller universelt sant om moralske spørsmål. Men uenighet er ikke i seg selv et bevis på at det ikke